

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Akvizice druhého jazyka v útlém věku : mají bilingvní děti bilingvní výhodu oproti svým monolingvními vrstevníkům? / [Second language acquisition at an early age : do bilingual children have a bilingual advantage over their monolingual peers?] / Hana Tomášková -- cze -
- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky – ISSN 2336-3436 -- Roč. 9, č. 5 (2022), s. 16-20.

V globalizovaném světě je stále důležitější schopnost komunikovat více než jedním jazykem. Mnohé děti se učí dva nebo více jazyků současně, a to v rámci multikulturní společnosti nebo bilingvní rodiny, ve které vyrůstají. Článek seznamuje s dopady vyrůstání v různých jazykových prostředích na vývoj dítěte. Jsou prezentovány různé výzkumy v oblasti bilingvismu, které ukazují výhody (lepší kognitivní flexibilita a socio-kognitivní schopnosti) a nevýhody (míchání jazyků může mít negativní vliv na akvizici jazyka). Výsledky dalších studií ukazují vliv bilingvismu na samotnou anatomickou strukturu a funkci mozku. Dosavadní poznatky o bilingvismu vyžadují další prohlubování.

jazykové vzdělávání ; dítě ; rané dětství ; dvojjazyčné vzdělávání ; multikulturní výchova ; bilingvismus ; mateřský jazyk (L1) ; druhý jazyk (L2) ; mozek ; kognitivní vývoj ; poznávací proces ; sociální působení ; sociální komunikace ; multilingvismus ; jazyková politika ; akvizice

<http://katalog.npmk.cz/documents/525885>

2.

Bude supervize standardní součástí školství? : na novelizaci zastaralého zákona o ústavní a ochranné výchově se čeká už dlouho / [Will supervision be a standard part of education? : the amendment of the outdated act on institutional and protective upbringing has been awaited for a long time] / Radmil Švancar – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 125, č. 28 (2022), s. 4-7.

Článek se zaměřuje na problematiku ústavní výchovy a zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní a ochranné výchovy, který je podle odborníků zastaralý a nefunkční. K potřebné novelizaci se vyjadřuje předseda Asociace speciálních pedagogů, etoped Jiří Pilař. Hovoří o nutnosti vypracovat jasné parametry pro práci s dětmi s ústavní výchovou, s ochrannou výchovou i pravidla pro

léčebně výchovný režim. Požaduje spolupráci s kanceláří ombudsmana a ministerstvem školství. Upozorňuje na nedostatečnou koncepci institucionální výchovy, nedostatečnou právní úpravu, nevhodnost prostor a fungování v zařízeních. Text obsahuje i vyjádření MŠMT k této problematice.

dítě ; ohrožené dítě ; opuštěné dítě ; péče o mládež ; výchovný ústav ; ochrana dítěte ; ústav sociální péče ; ústavní výchova ; legislativa ; zákon ; návrh zákona ; reforma ; návrh reformy ; speciální pedagogika ; etopedie ; ministerstvo školství ; politika ve vztahu k mládeži ; kontrola výkonu

<http://katalog.npmk.cz/documents/525863>

3.

Digitální svět - téma, kterému se nelze vyhnout ani ve škole / [Digital world - a topic that cannot be avoided even in school] / Olga Kučerová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1
In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 9, č. 5 (2022), s. 25-27.

Digitální technologie nejsou pouze výukovým prostředkem a prostředím, ale mohou být také polem pro nežádoucí rizikové chování. Článek představuje projekt Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy Ikap2_Kyberšikana, který cílí na vzdělávání učitelů a pracovníků školních poradenských pracovišť v oblasti podpory bezpečného chování na sociálních sítích. Podpora účastníkům je rozdělena do pěti stupňů: školení, workshopy, kazuistické konference, profesní sdílení a individuální konzultace. Koordinátorkou projektu je autorka článku (olga.kucerova@pedf.cuni.cz). Informace o knize Michaely Slussareff: Hry, sítě, porno (Jan Melvil Publishing, 2022).

škola ; výuka ; didaktická technika ; elektronický učební materiál ; informační technologie ; digitalizace ; digitální gramotnost ; poradenská služba ; vzdělávání učitelů ; bezpečnost ; sociální prevence ; tvůrčí dílna ; informace ; projekt ; bezpečný internet ; kazuistická pedagogika ; školní poradenské pracoviště ; sociální sítě

<http://katalog.npmk.cz/documents/525928>

4.

Dlhodobá úzkost a klinicky diagnostikované poruchy : súvislosti s traumatizáciou v detstve a neistou vzťahovou väzbou v dospelosti = Long-term anxiety and clinically diagnosed disorder : associations with childhood trauma and insecure attachment in adulthood / Natália Kaščáková, Martina Petříková, Jozef Hašto, Peter Tavel -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Česká a slovenská psychiatrie : časopis České psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrickej spoločnosti SLS -- ISSN 1212-0383 -- Roč. 118, č. 5 (říjen) (2022), s. 189-197.

Ve většině duševních poruch se uplatňuje kombinace vrozených dispozic a nepříznivých faktorů prostředí. Autoři této studie zkoumali vztah mezi různými formami špatného zacházení v dětství

a dlouhotrvající úzkostí v populaci s poruchami ze spektra neurotických, stresových a somatoformních poruch v dospělosti. Zmíněn je výzkumný vzorek a typy použitých dotazníků. Významné asociace mezi špatným zacházením a dlouhotrvající úzkostí na jedné a výskytem neurotických poruch v dospělosti na druhé straně ukázaly na důležitost faktorů prostředí, zvláště špatných zkušeností s opatrujícími osobami v dětství. Tyto výsledky mohou ovlivnit možnou prevenci a nutnost zohledňovat tento faktor při terapeutických intervencích.

mentální handicap ; neuróza ; dětství ; vztah dospělý-dítě ; působení ; péče o dítě ; nedostatek ; rodičovská deprivace ; výchovné působení ; dospělost ; výzkum ; psychiatrie ; prostředí ; traumata ; traumatizované dítě ; vztahová vazba

<http://katalog.npmk.cz/documents/525723>

5.

Hněv, smutek, strach - co si počít, když ovládnou žáka, či dokonce třídu? / [Anger, sadness, fear - what to do when they control the pupil or even the class?] / Pavla Koucká -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky – ISSN 2336-3436 -- Roč. 9, č. 5 (2022), s. 14-16.

Autorka se v textu zaměřuje na dovednost dětí rozumět svým emocím a v souvislosti s tím na dovednost učitelů pracovat s emocemi dětí. Uvádí příklad ze školní praxe a na tomto příkladu dokumentuje pojem emoční inteligence (EQ), která je ve vztazích často důležitější než IQ. Děti získávají EQ především od svých rodičů v předškolním věku, avšak i další lidé včetně učitelů mají možnost EQ dětí rozvíjet. Problémy se zvládnutím emocí mají častěji děti rodičů, kteří sami své emoce nezvládají. Pokud se daří emoční inteligenci u dětí rozvíjet, je to přínosné jak pro klima třídy, tak pro pohodu a životní osudy jednotlivých žáků.

škola ; školní prostředí ; klima třídy ; žák ; chování žáka ; strach ; úzkost ; zvládnutí ; citový vývoj ; emocionalita ; emocionální narušenost ; postoj učitele ; inteligence ; výchova v raném dětství ; vztah rodiče-dítě ; emocionální zralost ; emoční inteligence ; emocionální podpora ; hněv ; smutek

<http://katalog.npmk.cz/documents/525884>

6.

Identifikace žáka nadaného na matematiku ve školním prostředí / [Identification of a mathematically gifted pupil in the school environment] / Irena Budínová, Jitka Panáčková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 30, č. 3 (2022), s. 129-148.

Autorky řeší problematiku vzdělávání nadaných žáků ze skupiny neúspěšní žáci a žáci s dvojitou výjimečností. V rámci dvou případových studií jsou popsáni žáci, jejichž matematické schopnosti

nebyly ve školních podmínkách rozpoznány. První sledovaný žák své nadání skrýval, stal se podvýkonným, nerozvíjel se doma ani ve škole. Druhý sledovaný žák vykazoval problémy v sociální a emoční oblasti, učitelé a rodiče řešili především jeho chování. Žákovi pomohla odborná diagnóza v pedagogicko-psychologické poradně, která odhalila jeho dyslexii a zvýšené matematické schopnosti. Po vypracování individuálního vzdělávacího plánu se zlepšily žákovy školní výkony a rovněž jeho chování.

matematika ; základní škola ; nadání ; schopnost ; nadaný ; vzdělávání ; školní úspěšnost ; školní neúspěch ; identifikace ; školní prostředí ; rodinné prostředí ; rodiče ; rodičovská odpovědnost ; dyslexie ; případová studie ; rozvíjení schopností ; sociální dovednost ; chování žáka ; diagnostika ; pedagogicko-psychologická poradna ; individualizovaná výuka ; dvojí výjimečnost ; individuální vzdělávací plán

<http://katalog.npmk.cz/documents/525688>

7.

Imersivní virtuální realita ve vzdělávání : SWOT analýza = Immersive virtual reality in education : a SWOT analysis / Michal Černý -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 32, č. 1 (2022), s. 33-56.

Přehledová studie analyzuje patnáct textů (z let 2016-2021) z databáze SCOPUS, které se věnují imersivní virtuální realitě ve vzdělávání. Jedná se o významný trend, který může proměnit charakter vzdělávání jak z hlediska jeho formy, tak také obsahu nebo rozvíjených kompetencí. Analýza uvádí nejvýraznější silné a slabé stránky, výzvy a hrozby imersivní virtuální reality vyplývající z daných textů.

virtuální realita ; virtuální učební prostředí ; vzdělávání ; forma výuky ; vyučovací metoda ; aktivizující metoda ; inovace ve vzdělávání ; nové technologie ; přehledová zpráva ; analýza vědecké literatury ; vzdělávací technologie ; směr ; obsah výuky ; rozvíjení schopností ; způsobilost ; SWOT analýza ; imersivní virtuální realita ; kompetence ; 2016-2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/525652>

8.

Jak budovat efektivní školské poradenské pracoviště : rozdělení kompetencí a týmová spolupráce. Část 1, Rozdělení kompetencí a týmová spolupráce / [How to build an effective school counseling workplace. Part 1, Distribution of competences and teamwork] / Irena Trojanová, Zuzana Svobodová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky – ISSN 2336-3436 -- Roč. 9, č. 5 (2022), s. 32-35.

Školní poradenská pracoviště (ŠPP) se stávají nedílnou součástí škol. Článek poskytuje návod k nastavení školního poradenského pracoviště. V rámci seriálu se autorky nejprve zabývají

rozdělením kompetencí mezi členy poradenského pracoviště a avizují další díly - interní a externí komunikace a spolupráce, vzdělávání poradenských pedagogů. Na základě vyhlášky č. 72/2005 sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních (novela v roce 2016) jsou uvedeni členové ŠPP, jejich úkoly a podmínky pro bezproblémovou komunikaci. Schopnost organismu přežít představuje Pyramida vitality (dynamika, stabilita, efektivita, užitečnost).

škola ; vyučující personál ; školská legislativa ; poradenství ; školní psycholog ; výchovný poradce ; sociální prevence ; speciální pedagog ; logoped ; výchovně-vzdělávací principy ; spolupráce ve výchově ; komunikace ; způsobilost ; školní poradenské pracoviště ; školní poradenské služby ; týmová práce ; metodik prevence

<http://katalog.npmk.cz/documents/525920>

9.

K revizím RVP ZV : stanovisko k pojetí vzdělávací oblasti Umění a kultura = Towards the revision of the Framework Educational Programme for basic education / Silva Macková, Radek Marušák, Eva Blažičková, Lucie Hlavicová – cze

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 33, č. 2 (2022), s. 1-2.

<https://velke-revize-zv.rvp.cz/zapojte-se>

Článek se zabývá revizí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání v oblasti Umění a kultura. K připravované revizi se vyjadřují odborníci z oblasti dramatické, taneční, filmové a audiovizuální výchovy. Upozorňují na skutečnost, že ve výčtu klíčových kompetencí chybí kompetence v oblasti kulturního povědomí a vyjadřování, i když tento materiál poslali k veřejnému připomínkování. Negativně vnímají opětovnou tendenci redukovat tuto oblast pouze na hudební a výtvarnou výchovu. Ve svém novém návrhu požadují pojmout oblast Umění a kultura komplexně, se zastoupením všech oborů, které se na uměleckém vzdělávání v současné době podílejí.

základní vzdělávání ; plánování ve školství ; rámcový vzdělávací program ; školní vzdělávací program ; umění ; kultura ; estetickovýchovný předmět ; dramatická výchova ; filmová výuka ; audiovizuální metoda ; tanec ; výchova a vzdělávání ; kulturní identita ; způsobilostní minimum ; revize RVP ZV ; vzdělávací oblast ; umění a kultura

<http://katalog.npmk.cz/documents/525645>

10.

Když se děti do školy netěší / [When children do not look forward to school] / Partnerství pro vzdělávání 2030+, Red – cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 30, č. 37-38 (2022), s. 13.

Negativních jevů ve školách stále přibývá. Děti jsou vyčerpané a úzkostné, stoupá počet dětských sebevražd a české školy si nevedou dobře v mezinárodních srovnáních školních výsledků. Jedním z možných řešení je well-being. Článek informuje o pracovní skupině Wellbeing v projektu Partnerství pro vzdělávání 2030+, která se rozhodla zaměřit pozornost vedle učitelů také na rodiče a širokou veřejnost. Byla spuštěna facebooková stránka Wellbeing ve škole, přidejte se k nám! Plánuje se zapojení známých tváří a sdílení dobré praxe (i zahraniční). Krize posledních let kladou vysoké nároky na schopnosti zvládnání stresu a adaptace na změnu. I na to chce well-being děti lépe připravovat. Uvedena je "neveselá statistika" týkající se duševních problémů dětí v Česku.

wellbeing ; škola ; žák ; emoce ; spokojenost ; rodiče ; rodičovská účast ; projekt ; školní prostředí ; vztah učitel-žák ; vztah rodiče-škola ; vztahy mezi vrstevníky ; Česko ; veřejnost ; dobrá praxe ; platforma

<http://katalog.npmk.cz/documents/525846>

11.

Knihovny jako průvodkyně 21. stoletím - projekt Mysleme! Mysleme kriticky! / [Libraries as a guide through the 21st century - Let's think! Let's think critically!] / Zdeňka Adlerová, Ivana Šrámková – cze

In: Duha : informace o knihách a knihovnách z Moravy -- ISSN 0862-1985 -- Roč. 36, č. 3 (2022), s. 32-33.

V textu je prezentován projekt Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově (KKD) "Mysleme! Mysleme kriticky!". Zaměřuje se na mediální gramotnost v oblasti dezinformací a hoaxů. Soubor přednášek, besed, kurzů a her, který přiblížil dospělým i mládeži tuto problematiku, byl doplněn tradičními i kreativními metodami s praktickými ukázkami. Cílem aktivit bylo seznámit seniory i studenty s možnostmi, jak si ověřit pravost výroku i pravost fotografie, jak chápat vizualizovaná data - různé grafy a diagramy, se kterými se stále častěji setkáváme v každodenním životě. Další aktivitou projektu byla úniková hra Na vlnách dat.

knihovna ; veřejná knihovna ; projekt ; informační gramotnost ; informační potřeba ; rozšiřování informací ; kritičnost ; myšlení ; usuzování ; žák ; střední škola ; starší člověk ; postojová škála ; statistická data ; diagram ; Knihovna Karla Dvořáčka ; Vyškov (Česko) ; kritické myšlení ; dezinformace ; hoax ; 21. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/526010>

12.

Proč učitelky nechodí na ošetřovačku? : emoční strategie, mikropolitiky a sebepojetí učitelek s malými dětmi v době pandemie = Why teachers do not take child sick leave? : emotional strategies, micropolitics, and self-conception of teachers with small children in a pandemic / Magdalena Muralová, Eva M. Hejzlarová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociologický časopis = Czech sociological review -- ISSN 0038-0288 -- Roč. 58, č. 5 (2022), s. 477-507.

Česko mělo v době coronavirové pandemie jednu z nejdelších dob školního lockdownu. Učitelky s malými dětmi stály před emocionálním dilematem, který způsobil konflikt jejich rolí učitelek a rolí rodičů. Domov se pro ně stal jediným místem, kde vykonávaly svou práci, péči o rodinu i péči o sebe samotné. Předložený výzkum se týkal otázky, proč si učitelky v této náročné situaci nevybíraly možnost ošetřování člena rodiny coby opatření sociální politiky státu. Výsledky ukázaly, že hlavním důvodem nevyužití OČR bylo sebepojetí mladých žen coby učitelek, podporované mikropolitikou školy, a jejich chápání OČR jako předmětu nejistoty a zklamání spíše než pocitu úlevy. OČR je považováno za opatření státní sociální politiky, které má oddělit veřejné věci (zaměstnání) od věcí soukromých (rodina, péče), a to během pandemie odkrylo své limity.

učitelka ; dítě ; matka ; konflikt rolí ; péče o dítě ; zaměstnání ; domov ; sebepojetí ; škola ; sociální politika ; rodina ; rodiče ; sociologie rodiny ; emoce ; Česko ; ošetřování ; soukromý život ; pandemie ; covid-19 ; 2020-2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/525848>

13.

První profesní zkušenosti začínajících učitelek mateřské školy / [The first professional experiences of beginning kindergarten teachers] / Radmila Burkovičová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2571-0591 -- Roč. 2022, č. 5 (2022).

Záznam ze setkání začínajících učitelek, které po absolutoriu oboru Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity nastoupily do pedagogického terénu v roli učitelek mateřských škol poprvé. Setkání se konalo po čtyřech měsících pedagogické profesní praxe. V záznamu ze setkání jsou uvedeny informace na téma: „Mé první zkušenosti v roli a činnosti učitelky mateřské školy“ (prostředí, věková skladba dětí, speciální přístupy, podpůrná opatření, počet dětí ve třídě, vztahy na pracovišti, vztahy s rodiči). Vybráno je vždy jedno vyjádření, které zastupuje i názory některých dalších začínajících učitelek, a vyjádření specifická, ke kterým se ve skupině rozvinula další diskuse.

preprimární vzdělávání ; mateřská škola ; začínající učitel ; zkušenost ; předškolní dítě ; předškolní výchova ; absolvent vysoké školy ; vysoká škola pedagogická ; učitel ; pedagogické povolání ; profese ; praxe ; názor ; diskuse

<http://katalog.npmk.cz/documents/525819>

14.

Význam výuky dalšího cizího jazyka v základním vzdělávání a možné důsledky jeho zrušení jako povinného předmětu = The importance of the second foreign language in primary education in

the Czech Republic and potential consequences of its abolition as compulsory subject / Olga Nádvorníková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Cizí jazyky : časopis pro teorii a praxi vyučování cizím jazykům -- ISSN 1210-0811 -- Roč. 65, č. 5 (2021/2022), s. 50-61.

<https://velke-revize-zv.rvp.cz/>

Druhý cizí jazyk (němčina, francouzština, ruština nebo španělština) je povinný předmět na základních školách v ČR od roku 2013. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy v rámci tzv. Velké revize Rámcových vzdělávacích programů v základním vzdělávání plánuje, že druhý cizí jazyk bude patřit mezi předměty pouze volitelné. Cílem předloženého textu je poukázat na význam výuky dalšího cizího jazyka v základním vzdělávání (celospolečenský, socioekonomický, kognitivní) a na důsledky, které jeho zrušení jako povinného předmětu může mít pro žáky, učitele, školy, regiony i celou společnost. Jako příklad je uveden výzkum provedený na Slovensku 3 roky po zavedení reformy.

základní vzdělávání ; primární vzdělávání ; systém výchovy a vzdělávání ; jazyková výuka ; cizí jazyk ; druhý cizí jazyk ; rámcový vzdělávací program ; školská reforma ; povinný předmět ; volitelný předmět ; sociolingvistika ; společenská potřeba vzdělání ; kognitivní vývoj ; ministerstvo školství ; veřejné mínění ; revize RVP ZV

<http://katalog.npmk.cz/documents/525696>

15.

Žáci střední školy a jejich jazyková příprava ve skupině pro jazykovou přípravu / [Upper secondary school pupils and their language preparation in a group for language preparation] / Monika Puškinová – cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- Roč. 2022, č. 6 (2022), s. 3-7.

Článek se zabývá novelou vyhlášky č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. Zvláštností této novely je její omezená účinnost - od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023. Pouze v tomto školním roce (2022/2023) střední školy zajišťují žákům jazykovou přípravu a žáci střední školy ji mají právo nebo nárok využívat (zejména pokud jsou cizinci). Informace poskytované zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům: jazyková příprava ve skupině je možností, nikoliv povinností žáka; žák má na poskytování jazykové přípravy právo, pokud je cizincem v určitém typu školy; bezplatnost jazykové přípravy, délka a obsah jazykové přípravy, doba a způsob jazykové přípravy atd. Uvedeny jsou další možné postupy při vzdělávání žáka cizince.

žák ; cizinec ; dítě cizí národnosti ; jazyková výuka ; odlišný mateřský jazyk ; skupinová práce ; skupinové vyučování ; střední škola ; konzervatoř ; jazyková dovednost ; jazykové vzdělávání ; obsah výuky ; školská legislativa ; jazyková příprava ; nároky

<http://katalog.npmk.cz/documents/525753>